

VALTIONEUVOSTON ASETUS METSÄHALLITUKSESTA

1. Asetuksen perusta ja pääasiallinen sisältö

Metsähallituksesta annettava asetus perustuu Metsähallituksesta x.x.2016 annettuun lakiin (/2016; metsähallituslaki), joka tulee voimaan x.4.2016.

Metsähallituslain 33 §:n 4 momentin ja 39 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä tilinpäätöksen vahvistamisesta, metsähallituslain 39 §:ssä tarkoitettujen neuvottelukuntien tehtävistä, kokoonpanosta, toimikaudesta, asettamisesta ja niiden puheenjohtajien ja jäsenten palkkioista sekä kustannusten korvaamisesta. Metsähallituslain 43 §:n nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Metsähallituksen ensimmäisestä tilikaudesta ja sitä koskevasta kirjanpidosta, tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta, erillisestä kirjanpidosta ja erillisestä tilinpäätöksestä, hallituksen kokoonpanosta, tehtävistä, asettamisesta, päätösvallasta ja jäsenten kelpoisuudesta, toimitusjohtajasta sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkioista.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan x.4.2016 lukien samaan aikaan Metsähallituksesta annetun lain kanssa.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Hallitus. Metsähallituslain 11 §:n mukaan Metsähallituksella on hallitus, jossa on enintään kahdeksan jäsentä. Valtioneuvosto nimittää hallituksen jäsenet enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja määrää jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Hallituksen jäsenen tulee olla kilpailutilanteen edellyttämällä tavalla riippumaton. Vähintään yhden hallituksen jäsenen tulee edustaa Metsähallituskonsernin henkilöstöä. Henkilöstöä edustavan jäsenen tulee olla Metsähallituksen tai sen tytäryhtiön palveluksessa. Metsähallituksen toimitusjohtaja ei voi toimia hallituksen jäsenenä. Hallituksen jäsenen sovelletaan, mitä osakeyhtiölain (624/2006) 6 luvun 4 §:ssä säädetään osakeyhtiön hallituksen jäsenen esteellisyydestä ja 10 §:n 1 momentissa kelpoisuudesta. Valtioneuvosto vapauttaa hallituksen tai sen jäsenen tehtävästään.

Ehdotettu asetuksen 1 § sisältäisi hallituksen jäsenille asetettavia tarkempia kelpoisuusvaatimuksia. Pykälän mukaan Metsähallituksen hallituksen jäsenellä tulisi olla Metsähallituksen yleistehtävien tai liiketalouden asiantuntemusta. Metsähallituslain Metsähallituksen yleistehtävää koskevan 2 §:n 2 momentin mukaan Metsähallitus harjoittaa toimialallaan liiketoimintaa yhteiskunnallisten velvoitteiden puitteissa ja hoitaa sille säädettyjä valtion maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyviä julkisia hallintotehtäviä. Hallituksen jäsenillä tulisi siis olla liiketoiminnan tai Metsähallituksen tehtäväksi säädettyjen julkisten hallintotehtävien tuntemusta. Kun hallitus on ennen muuta liiketoiminnasta vastaava Metsähallituksen ylin toimielin, olisi hallitusta asetettaessa kiinnitettävä erityisesti huomiota Metsähallituskonsernissa harjoitettavan liiketoiminnan kannalta tarpeelliseen asiantuntemukseen.

2 §. Hallituksen tehtävät. Pykälässä säädettäisiin metsähallituslain 12 §:ssä säädettyjä hallituksen tehtäviä täydentävistä Metsähallituksen hallituksen tehtävistä ottaen huomioon julkisia hallintotehtäviä koskevat rajoitukset, joista säädetään metsähallituslain 19 §:n 1 ja 2 momentissa. Rajoitukset

tarkoittavat lakiesityksen perustelujen mukaan lähinnä sitä, että hallitus ei osallistuisi Metsähallitukselle kuuluvien julkisten hallintotehtävien hoitoon muutoin kuin yleisellä tasolla.

Asetuksen 2 §:ssä ehdotetut hallituksen tehtävät vastaisivat asiallisesti voimassa olevan lainsäädännön mukaan hallitukselle kuuluvia tehtäviä. Ehdotetun pykälän 9 ja 10 kohdan mukaan hallitus päättäisi aloitteen tekemisestä maa- ja metsätalousministeriölle toimitusjohtajan ja erätalousjohtajan irtisanomisesta ja aloitteen tekemisestä ympäristöministeriölle luontopalvelujohtajan irtisanomisesta. Hallituksen aloiteoikeus ei mitenkään rajoittaisi maa- ja metsätalousministeriön tai ympäristöministeriön esitysoikeutta valtioneuvostolle asiassa eikä valtioneuvostolle kuuluvaa päätöksentekooikeutta toimitusjohtajan tai luontopalvelujohtajan irtisanomisessa. Hallituksen aloiteoikeus ei myöskään rajoittaisi maa- ja metsätalousministeriön ratkaisuoikeutta erätalousjohtajan irtisanomisessa.

Hallitus käsittelee ja päättäisi myös muista Metsähallituksen toiminnan kannalta laajakantoisista tai periaatteellisesti tärkeistä asioista. Tällaisten asioiden luonteen arviointi kuuluisi toimitusjohtajan ohella hallitukselle itselleen.

3 §. Päätöksenteko hallituksessa. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomaiset säännökset hallitukset kokoontumisesta ja päätöksenteosta hallituksen kokouksessa. Ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

4 §. Palkkiot. Ehdotetun pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriö määräisi hallituksen jäsenen ja tilintarkastajien palkkiot. Ehdotettu pykälä vastaa voimassa olevaa asetusta.

5 §. Maakunnalliset neuvottelukunnat. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tarkemmat säännökset maakunnallisista neuvottelukunnista. Maakunnalliset neuvottelukunnat olisivat luonteeltaan neuvoantavia elimiä. Ehdotetun pykälän mukaan maa- ja metsätalousministeriö asettaisi neuvottelukunnat Lapin maakunnan alueelle, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien alueille sekä Pohjois-Karjalan maakunnan alueelle. Neuvottelukunnan tehtävänä olisi antaa Metsähallitukselle lausuntoja merkittävistä valtion maa- ja vesialueiden käyttöön liittyvistä kysymyksistä sekä tehdä Metsähallitukselle aloitteita paikallisen väestön aseman huomioon ottamiseksi ja toimintojen yhteensovittamiseksi Metsähallituksen toimintaa suunniteltaessa. Ehdotettu säännös vastaa pääpiirteissään voimassa olevaa Metsähallituksesta annettua asetusta. Voimassa olevasta asetuksesta poiketen neuvottelukunnat asetettaisiin enintään neljäksi vuodeksi, kun tällä hetkellä niiden toimikausi on enintään kolme vuotta. Menettelystä, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö pyytää neuvottelukuntien toimialueen lääninhallituksilta ja maakuntien liitoilta lausunnot neuvottelukuntiin valittavista henkilöistä, luovutettaisiin. Ehdotetun säännöksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö pyytäisi asianomaisilta maakuntien liitoilta sekä muilta Metsähallituksen toiminnan kannalta tärkeiltä sidosryhmiltä esityksiä neuvottelukuntiin valittavista henkilöistä ja esitykset saatuaan tekisi asettamispäätöksen.

6 §. Saamelaisten kotiseutualueelle asetettavat neuvottelukunnat. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tarkemmat säännökset saamelaisten kotiseutualueelle asetettavista kuntakohtaisista neuvottelukunnista. Myös saamelaisten kotiseutualueelle asetettavat kuntakohtaiset neuvottelukunnat olisivat luonteeltaan neuvoantavia elimiä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö asettaisi neuvottelukunnat Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueille enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnissa olisi yhdeksän jäsentä, joista yksi määrättäisiin puheenjohtajaksi ja yksi varapuheenjohta-

jaksi. Kullakin neuvottelukunnan jäsenellä olisi varajäsen. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan kussakin neuvottelukunnassa olisi Metsähallituksen, saamelaiskäräjien, asianomaisen kunnan, paikkakuntien, kalatalousalueen, valtion metsätalousosakeyhtiöstä annetussa laissa (/) tarkoitetun osakeyhtiön, elinkeinoelämän ja kaupallisten kalastajien edustus. Inarin kuntaan asetettavassa neuvottelukunnassa olisi myös kolttien kyläkokouksen edustaja.

Saamelaisten kotiseutualueelle asetettavien kuntakohtaisten neuvottelukuntien tehtävänä olisi ehdotetun 2 momentin mukaan antaa Metsähallitukselle lausuntoja ja tehdä Metsähallitukselle aloitteita metsätaloutta, valtion maan myyntiä, ostoa, vaihtoa ja vuokrausta, luonnonvarasuunnittelua, moottorikelkkareittien ja -urien suunnittelua, maastoliikenne-, metsästys- ja kalastuslupia sekä valtion vesien kalatalouskysymyksiä koskevissa asioissa.

7 §. Neuvottelukuntien toiminta. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomaiset säännökset 5 ja 6 §:ssä tarkoitettujen neuvottelukuntien kokoontumisesta, päätösvaltaisuudesta ja päätöksenteosta. Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan neuvottelukunnan puheenjohtajalle, varapuheenjohtajalle ja jäsenelle maksettaisiin palkkiota kokoukseen osallistumisesta valtiovarainministeriön kokouspalkkioita koskevan kulloinkin voimassa olevan suosituksen mukaisesti. Kokoukseen osallistumisesta ei maksettaisi muuta palkkiota. Pykälän 4 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriö määräisi neuvottelukunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenen ja varajäsenen päivärahan ja matkakustannusten korvausten perusteet.

8 §. Ensimmäinen tilikausi. Metsähallituslaki tulee voimaan x.4.2016. Metsähallituslain 33 §:n 2 momentin mukaan Metsähallituksen ja Metsähallituskonsernin tilikausi on kalenterivuosi. Tämän vuoksi asetuksen 8 pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan Metsähallituksen ensimmäinen tilikausi päättyisi vuoden 2016 lopussa.

9 §. Voimaantulo. Pykälään ehdotetaan otettavaksi tavanomainen voimaantulosäännös. Asetus tulisi voimaan Metsähallituksesta annetun lain kanssa samaan aikaan x.4.2016.

3. Ehdotuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksella ei olisi lakiin verrattuna uusia taloudellisia vaikutuksia. Julkisiin hallintotehtäviin liittyvien suoritteiden maksullisuudesta säädettäisiin valtion maksuperustelain nojalla maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön asetuksilla erikseen.

Vaikutukset paikallisen väestön asemaan ja oikeuksiin

Asetuksen mukaiset maakunnalliset neuvottelukunnat tarjoavat mahdollisuuden paikallisten ihmisten asemaa ja oikeuksia sekä Metsähallituksen toimintojen yhteensovittamista koskevien kysymysten käsittelyyn aluetasolla Metsähallitukselle lausuntoja antamalla ja aloitteita tekemällä. Alueellisten neuvottelukuntien jäsenten tulisi muun muassa edustaa monipuolisesti alueen väestöä, metsätaloutta, elinkeinoelämää, ympäristönsuojelua ja kansalaisjärjestöjä. Sanottujen tahojen mukanaolo neuvottelukunnissa korostaa osaltaan neuvottelukuntien tehtävää Metsähallituksen liiketoimintojen ja alueellisen elinkeinotoiminnan, mutta myös paikallisten elinolosuhteisiin liittyvien muiden oikeuksien yhteensovittajana.

Saamelaisten kotiseutualueelle asetettavien kuntakohtaisten neuvottelukuntien arvioidaan jossain määrin vahvistavan saamelaisten asemaa ja heidän vaikutusmahdollisuuksiaan. Asian käsittely neuvottelukunnassa ei korvaisi saamelaiskäräjälain (974/1995) 9 §:ssä tarkoitettua neuvottelua.

Tarkoituksena on, että asetus julkaistaisiin säädöskokoelmassa myös saamenkielisenä käännöksenä.

Ympäristövaikutukset

Metsänhallituksen yhteiskunnallisena veloitteena on muun muassa luonnonvarojen kestävä hoito ja käyttö sekä sen osana biologisen monimuotoisuuden suojelu ja sen tarkoituksenmukainen lisääminen. Luonnonsuojeluasioilla on Metsänhallituksen toiminnassa merkittävä osuus. Tarkoituksena on, että Metsänhallituksen hallituksessa olisi myös luonnonsuojelullista asiantuntemusta. Asetettavat neuvottelukunnat voivat käsitellä muun muassa luonnonsuojeluun liittyviä kysymyksiä. Maakunnallisissa neuvottelukunnissa tulisi asetuksen mukaan olla ympäristönsuojelullista asiantuntemusta.

Organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Asetuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä hallituksen jäsenten kelpoisuudesta, tehtävistä ja päätöksenteosta. Tarkempia säännöksiä annettaisiin myös maakunnallisten neuvottelukuntien ja saamelaisten kotiseutualueelle asetettavien kuntakohtaisten neuvottelukuntien tehtävistä ja kokoonpanosta.

Maakunnalliset tai alueelliset neuvottelukunnat asetettaisiin Lapin maakunnan alueelle, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien alueille sekä Pohjois-Karjalan maakunnan alueelle. Sekä maakunnalliset neuvottelukunnat että saamelaisten kotiseutualueelle asetettavat kuntakohtaiset neuvottelukunnat asetettaisiin enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Metsänhallituksen hallituksen lopullinen kokoonpano määräytyy siinä yhteydessä, kun valtioneuvosto nimittää hallituksen.

Muut vaikutukset

Asetusehdotus ei sisällä säännöksiä, jotka vaikuttaisivat yksittäisten kansalaisten asemaan tai toimintaan yhteiskunnassa. Asetuksella ei ole vaikutuksia ihmisten tai ihmisryhmien yhdenvertaisuuteen sukupuolen, iän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella taikka kuluttajien asemaan.

4. Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Asetusluonnoksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Metsänhallitukselta, Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan liitoilta sekä Pohjois-Karjalan maakuntaliitolta, Saamelaiskäräjiltä, Kolttien kyläkokoukselta, Paliskuntain yhdistykseltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:tä, Metsäteollisuus ry:ltä, Suomen Yrittäjiltä ja Suomen luonnonsuojeluliitto ry:ltä.

Lausunnoissa .....

(Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriössä.)

5. Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan x.4.2016 samanaikaisesti Metsähallituksesta annetun lain kanssa.